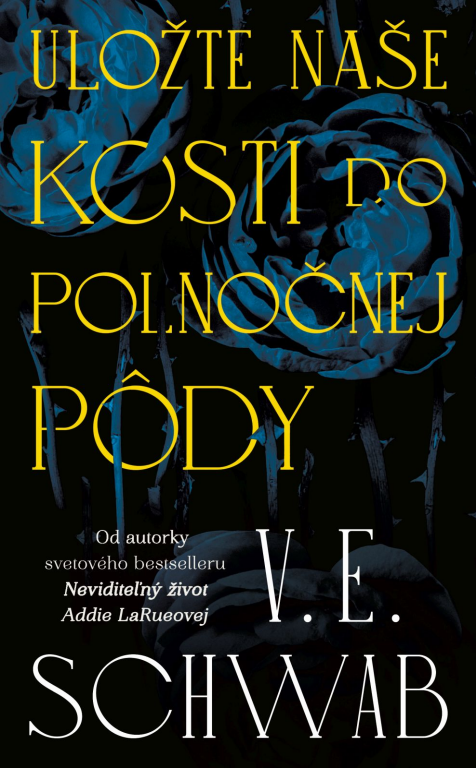

ULOŽTE NAŠE KOSTI DO POLNOČNEJ PÔDY

Od autorky
svetového bestselleru

Neviditeľný život

Addie LaRueovej

V.E.

SCHWAB

ULOŽTE NAŠE
KOSTI DO
POLNOČNEJ
PÔDY

V. E. SCHWAB je autorka kníh:

Séria Cassidy Blake

MESTO DUCHOV

TUNEL Z KOSTÍ

MOST DUŠÍ

NEVIDITEENÝ ŽIVOT ADDIE LARUEOVEJ

GALLANT

Séria Odtiene mágie

TMAVŠÍ ODTIEŇ MÁGIE

STRETNUTIE TIEŇOV

ZAKLÍNANIE SVETLA

Séria Vlákna moci

KREHKÉ VLÁKNA MOCI

ULOŽTE NAŠE KOSTI DO POLNOČNEJ PÔDY

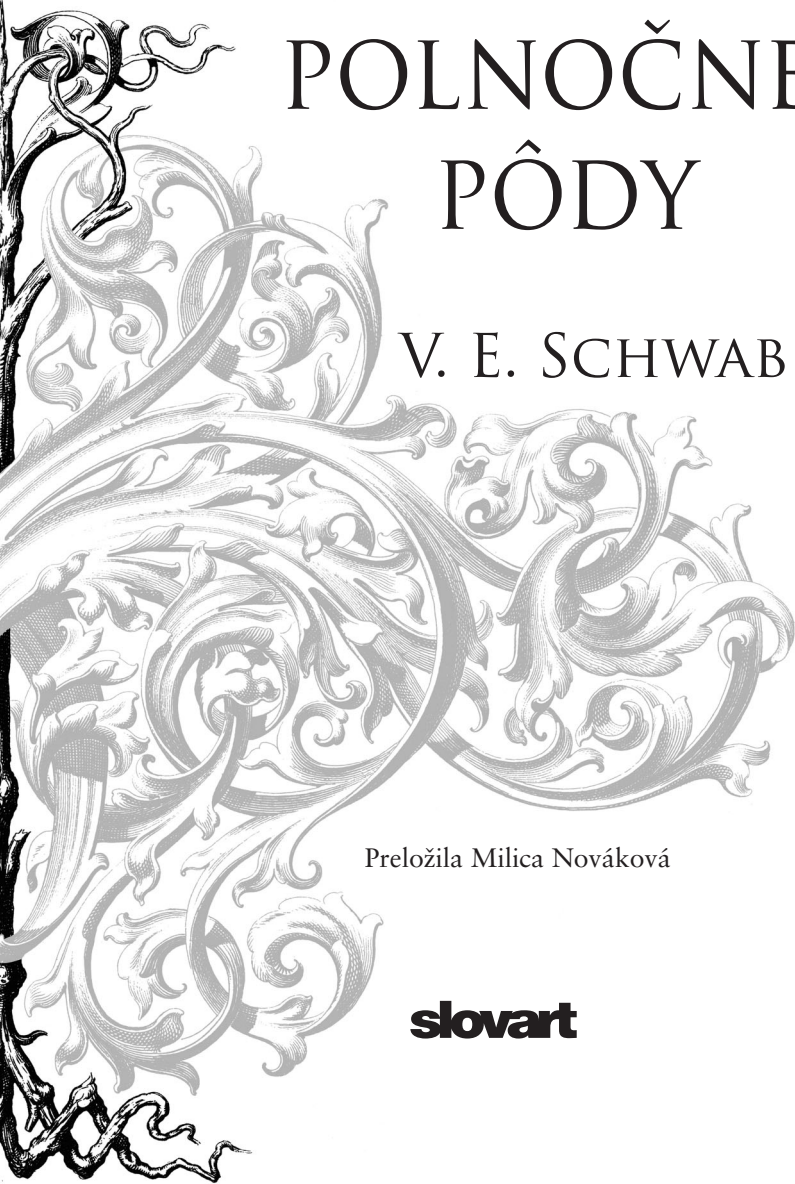

ULOŽTE NAŠE KOSTI DO POLNOČNEJ PÔDY

V. E. SCHWAB

Preložila Milica Nováková

slovart

BURY OUR BONES IN THE MIDNIGHT SOIL

Copyright © 2025 by Victoria Schwab

All rights reserved.

Translation © Milica Nováková 2025

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2025

ISBN 978-80-556-7264-9

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu

V. E. Schwab: Bury Our Bones In The Midnight Soil,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Tom Doherty Associates /

Tor Publishing Group, New York 2025,

preložila Milica Nováková.

Zodpovedná redaktorka Dáša Jajcayová

Editorka Dana Brezňanová

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,

Bojnická 10, 831 04 Bratislava, v roku 2025.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená na obálke knihy je nezáväzným
odporúčením pre konečných predajcov.

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

pobox@slovart.sk

*Pre tých, čo sú hladní –
po láske, po čase alebo skrátka po slobode.*

*Uložte naše kosti do polnočnej pôdy,
uložte ich plytko a doprajte im vody.
Vyrastie tam ker ruží divoký,
v hodvábných lupeňoch ostré tesáky.*

MARÍA

(Z. 1532)

I

Santo Domingo de la Calzada, Španielsko

1521

Vdova pricestovala v stredu.

María si to pamätá, pretože v stredu sa kúpu a vždy trvá celú večnosť, kým jej vlasy po umytí a rozčesaní uschnú. Pamätá si to, pretože je teplý koniec apríla a ona sedí na okraji dvora zaliateho slnkom a cmúľa kôstku z čerešne (jednej z prvých toho roku). Jednu kučeru podrží proti svetlu, aby videla, či už tmavne alebo je len skrátka stále mokrá.

Matka jej hovorí, že je príliš márnivá, no to ona ju núti každý týždeň spávať s hlinou vo vlasoch v nádeji, že jej ohnivé kučery stmavnú. Podľa Maríe to však nielenže nepomáha, ale vlasy sú skôr ešte žiarivejšie.

Matke by neprekážalo, ak by mala vlasy medové alebo hnedé ako zem, alebo dokonca gaštanové, ale takýto zúrivy odtieň červenej je vraj zlé znamenie. Nie je to teplá farba, ale spaľujúca oranžová ako otvorený oheň. Taký, čo sa nedá pridusiť.

Maríu niečo poštekľí na holeni. Z lemu šiat sa jej uvoľnila nitka, takže bude musieť poprosiť matku, aby to opravila. Je krajčírka a drobnými prstami šije dokonalé švy. Finta, hovoríeva stále, sú trpezlivé ruky a trpezlivé srdce, lenže María na tento svet prišla bez jedného i druhého. Vždy sa popichá, stratí nervy a odhodí nedokončenú prácu. Narodila sa nepokojná, tvrdieval jej otec, čo bolo v prípade syna v poriadku, ale v prípade dcéry nie.

Jazykom sa pohráva s kôstkou v ústach a potiahne nitku, ešte trochu pára matkino trpezlivé srdce. Vtom sa rozozvučia kostolné zvony.

A razom sa deň stane zaujímavejším.

Vyskočí a bosá sa rozbehne po ceste, sukne sa jej motajú okolo nôh, tak ich zdvihne, aby jej nezavadzali. Mieri k svojej obľúbenej pozorovateľni, streche Inesinej stajne, ale keď tam dorazí, zistí, že už tam sedí Felipe.

„Vráť sa domov!“ zavolá na ňu, keď María vylezie na voz a potom na šikmú škridlovú strechu. „Je to tu nebezpečné.“

Medzi nimi sú len tri roky, on má trinásť a ona desať, ale Felipe sa správa, akoby to bola nepreklenuteľná priepasť, akoby on bol už dospelý a ona ešte dieťa, hoci on stále plače, keď je smutný alebo ho niečo bolí, a ona neplakala už dávno pred tým, ako im zomrel otec.

„María, niečo som povedal,“ hreší ju, no ona ho ignoruje, žmúri do popoludňajšieho slnka, zatiaľ čo do mesta vchádza sprievod.

Nevie čítať ani písať, ale vie počítateľ, a tak počíta kone – šesť, sedem, osem, deväť – a práve začne prideľovať čísla aj jazdcom, keď sa ozve ostrý hlas.

„Madre de Dios. Zlezte, než si zlomíte krk!“

Felipe sa otočí a takmer sa šmykne na klzkých škridlách, ale María sa neobťažuje. Je to len Rafa, ani sa nemusí otočiť, aby ho videla, ako tam stojí s rukami vbok a so zaklonenou hlavou, mračiac sa presne, ako to zvykol ich otec. Tak, ako to robí posledný rok, odkedy prebral jeho miesto. Akoby ich otec bol iba plecami, stoickou sánkou, prísny hlasom. Priestorom, ktorý Rafa tak ľahko zaplnil.

„Hned!“ štekne po nich.

Felipeho odvaha sa pod Rafovým prísny pohľadom rozplynie. Zlezie, opatrne sa šúchajúc po streche. María ostane sedieť len preto, aby dokázala, že môže, ale už sa nie je na čo pozerateľ, sprievod prešiel za zákrutu do mesta, a tak napokon poslúchne aj ona a zoskočí. Dopadne do mláky a ošpliecha si sukne. Felipe je rovnako špinavý, ťarcha Rafovho pohľadu však spočinie výlučne na nej.

Skôr ako stihne odtancovať mimo dosahu, schmatne ju za plece.

„Mohla si spadnúť.“

„Hlúposť. Letela by som.“

„Nevidím krídla.“

„Nepotrebujem ich,“ uškrnie sa. „Som *bosorka*.“

Bol to iba vtip. Minulý týždeň ju tak nazval, keď vošiel dnu a našiel ju sedieť pri kozube, s červenými vlasmi rozpustenými a strapatými, sústredene sledujúc plamene.

Lenže teraz, keď to slovo vyjde z jej úst, ruka mu vyletí a dopadne jej na líce.

Bolesť je náhla, horúca, ale slzy, čo jej takmer vyhrknu, sú slzy šoku a hnevu. Chvíľu si predstavuje, ako sa vrhne na brata, ako mu prejde ostrými krátkymi nechtami po líci, ako sa zatvári, keď tam bude mať krvavé polmesiace.

Ibaže je to divý hnev a ona vie, že by jej priniesol len bitku, a tak sa rozhodne, že mu radšej nasype hnoj do čižiem. Pri tej myšlienke sa usmeje, ten úsmev akoby brata rozhodil ešte viac.

Rafa pokrúti hlavou.

„Choď domov k matke,“ povie a zaženie sa po nej rukou ako po túlavej mačke, niečom, čo musí odohnať. Vykročí po chodníku a Felipe ticho kráča za ním ako jeho tieň. Obaja chlapci mieria do mesta pozdraviť sprievod.

María si pošúcha líce a sleduje ich. Napočíta do desať, presunie si kôstku medzi zuby a zahryzne tak silno, až sa kôstka rozpolí.

Vypľuje kúsky do prachu a vyberie sa za bratmi.

Santo Domingo je požehnané mesto.

Leží na Camino de Santiago, pútnickej ceste. Maríu vždy fascinovali ľudia, čo po nej išli. Otec jej povedal, že sa vydali na púť, aby sa očistili od hriechov. Keď bola malá, predstavovala si tie hriechy ako balvany, ťaživé bremená ako krádeže, vraždy a smilstvo, každý jeden taký ťažký, že zničí telo a zlomí ducha. Čudovala sa

nekonečnému prúdu kriminálnikov, ktorí sa ešte aj pri pokání teatrálne priznávali.

Až neskôr jej matka vysvetlila, že nie všetky hriechy sú ako balvan a že väčšina je vlastne ako štrk. Nepravdivá myšlienka. Nenásytné srdce. Drobné závažia ako pažravosť, závisť a túžba (veci, čo sa jej nezdali byť hriechmi, ale zjavne sa to niekde počítalo). Ešte väčšie sklamanie prišlo, keď Mária zistila, že niektorí z pútnikov vôbec nie sú hriešnici, že na púť sa vydali nie preto, aby sa kajali za minulosť, ale aby si zaistili budúcnosť. Prosili o zázraky alebo o prihovorenie sa, alebo si proste len chceli vydláždiť cestu k Božej priazni.

To sa jej zdalo nekonečne nudné a pútnikom začala pripisovať zločiny. Len tak pre zábavu.

Zatiaľ čo si sprievod skladá veci na námestí, Mária si predstavuje, že muž vpredu ukradol kravu rodine, ktorá jeho vinou neprežila zimu.

Žena za ním utopila nechcené dieťa vo vaničke a viac nepočala.

Muž, čo mu plášť zdobí červený kríž, je rytier rádu, tu je pastier stádočka, ale manželky má roztrúsené ako semienka popri ceste, chlebové omrvinky hriechu.

Starec za ním sa modlil, aby mu zomrela žena, a aj sa to stalo. Ten mladík zabil soka v dueli.

A žena v sivom...

Mária zaváha.

Niežeby ju zrádzala predstavivosť, ale je ťažké vymyslieť príbeh, keď nevidí žene do tváre. Je zahalená jednofarebnou látkou – ako stĺp vytesaný z jedného kameňa alebo kresba v blate. Duch v tmavosivom habite so sivým klobúkom a sivým závojom, rukavice rovnakej farby aj napriek teplému oblačnému dňu. Chladná a bezfarebná socha v pestrej hĺstke pútnikov.

Mária obchádza námestie, kým nenájde Felipeho. Pozrie sa na ňu a ťažko si vzdychne.

„Rafa ťa zbije palicou.“

„Ak to skúsi, pohryziem ho,“ odsekne, zuby sa jej zablysú.

Felipe prevráti oči, vyzerá odhodlaný ignorovať ju, ale ona ho šťuchne lakťom pod rebrá.

„Čo?“ zasyčí brat.

Ukáže na ženu a spýta sa, prečo vyzerá tak zvláštne, a on jej šeptom odpovie, že vyzerá ako vdova a že to asi budú nejaké smútočné šaty. María sa zamračí. Už videla vdovy na púti. Nikdy nevyzerali takto.

Felipe len pokrčí plecami a povie, že možno je Francúzka.

María sa zamračí ešte viac, nespokojne. Chce ju vidieť zblízka.

Zvony už dozneli a mesto sa pohybuje ako obvykle.

Pekárov syn sa zjaví s pecňami chleba, krčmár so solenými rybami a s pivom. Dorazí aj Mariína matka, ponúka zašitie šiat zničených po ceste, čo Marii vnukne nápad. Prekľzne dopredu k vdove na koni presne vo chvíli, keď jej nejaký muž pomáha zosadnúť. Nemá žiadnu batožinu, len drevenú truhličku, ktorú jej odopne a podá.

Keď truhličkou pohne, obsah jemne zacinká ako zvončeky. María je zvedavá, čo je vnútri.

Už je takmer pri vdove a chystá sa spýtať, či nepotrebuje niečo zašiť, no vtom sa vdova otočí jej smerom. Črty ženinej tváre nerozozná, ťažký závoj ich zmenil na šmuhy, ale páľavu Rafovho pohľadu cítila už dosť ráz, aby teraz pochopila, že vdova hľadá priamo na ňu. A María, ktorá si o sebe myslí, že sa nebojí ničoho, ani tmavých kútov dvora v noci, ani vysokých striech stajní, ani pavúkov schovávajúcich sa v kope dreva, zastane a slová sa jej v hrdle zmenia na kamene.

Opätuje žene pohľad, prekvapená pocitom, aký v nej vyvolal. Nepochybné by ho bola zo seba striasla, pokračovala v pláne, ale na pleci jej pristane Rafova ruka a už je neskoro. Vdova sa od nej otáča, skupina sa rozchádza, kone do stajne, ľudia do hostinca, a Mariu odvedú domov.

Ďalší deň je horúci, jasný a bezoblačný.

Neskoro ráno sa karavána pohne ďalej, ale vdova s nimi nepokračuje. Jej svetlý kôň zostane v stajni, ona zostane za zatiahnutými závesmi svojej izby v hostinci. Hodiny ubiehajú a nepožiadala o vodu ani o víno, všetko ponúknuté jedlo odmieta, až sa niektorí pozastavujú nad tým, či sa rozhodla stať svätou. Ak je to zbožnosť, tak nepochybne toho najvyššieho stupňa. Ak je to choroba, nechcú s ňou mať nič spoločné.

Hodiny ubiehajú a spolu s nimi sa ako tieň šíria klebety:

Možno je príliš stará.

Možno je príliš slabá.

Možno potrebuje oddych.

Možno je chorá.

Možno je na ňu tá púť priveľa.

Možno to teplo...

Možno to slnko...

Zhodujú sa iba na tom, že mužom sa nepáči. Pristupujú k nej ako k nejakej ťarche, ďalšiemu balíku zloženému z koňa pútnikov.

„Čo za ženu cestuje bez sprievodu?“ pýtajú sa uštipačne.

„Aká to žena zostane v cudzom meste sama?“

Odpoveď znie, samozrejme, *vdova*.

Lenže je tu ešte jedno slovo, ktoré šeptom zaznieva z úst ľudí.

Bosorka.

Ibaže bosorka by nikdy nešla na púť.

Nech je, ako chce, uzavrá to napokon muži, ale *ženy* – tie boli vždy klebetnice. Zjavujú sa jej pred dverami celý deň, strávia v jej izbe hodinu, možno aby mala spoločnosť, možno z ľútosti alebo aby sa porozprávali, vypočuli si, kde bola, kam ide.

María rozmýšľa nad drevenou truhlicou, či vdova niečo nepredáva. Stáva sa to často – pútnici sú ako mravce, prenášajú veci a značkujú si cestičky blatom opadaným z ich topánok.

Matka ťloskne jazykom a podá jej kôš so zašitým oblečením.

Vdova sa jej nepáči, odkedy prišla, je nesvoja, ale keď sa María spýta prečo, neodpovie jej, len sa prežehná. To gesto iba posilní Maríinu zvedavosť. S košom plným vecí sa vydá na cestu k rodine Baltierovcov, Munosovcov a Cordonovcov.

Na okraji dvora prejde okolo Rafu, ktorý sa opiera o plot, čo stále vyzerá, akoby ho mal zrúcať jediný závan vetra. Venuje jej dlhý tvrdý pohľad a ona vie, že na nej hľadá niečo zlé. *Stoj rovno, María. Uprav sa, María. Trochu pokory, María.* Usmeje sa, urobí pukerlík, gesto s náznakom kliatby.

Najskôr je deň horúci, ale čoskoro sa priženú nadýchané oblaky, a kým poroznáša všetko oblečenie, na nebi sa už prevaľuje búrka.

Pridá do kroku, prázdny košík sa jej hompáľa v ruke, na jazyku cíti chuť búrky. Skrúti si cestu cez háj, ktorý sa tiahne po okraji mesta, a prekvapí ju, keď jeden zo stromov odstúpi od ostatných. Po chvíli si však uvedomí, že to nie je strom, ale vdova.

Zastane a dych sa jej zasekne v hrudi.

Vdova má odhalenú tvár, závoj prichytený o okraj klobúka. María si obzerá blond kučery, ktoré jej spod neho vykúkajú. Civie na jemné líca, špicatú bradu, nežné ružové pery. Nevyzerá chorá ani stará, ani slabá. Dokonca je mladšia, ako María hádala. A dvakrát krajšia.

Drevená truhlica leží vedľa nej v tráve otvorená, jej obsah sa matne trbliece. Maríu sklame, keď rozozná iba malé zazátkované fľaštičky a v žiadnej nie je krv ani perie, ani kosti.

Vdova si kľakne k stromu, prstami v rukaviciach sa prehrabáva medzi koreňmi a...

„Čo robíte?“ spýta sa María.

Vdova sa pri tých slovách nepohne ani nezdvihne hlavu.

Keď odpovie, hlas má príjemný a prekvapivo hlboký. Po kas-tílsky hovorí veľmi dobre, María si povie, či sa Felipe vo svojich dohadoch, že je Francúzka, nemýlil.

„Zbieram bylinky.“

„Na čary?“ Tie slová z nej vyletia, skôr ako sa zamyslí.

Vdova zdvihne pohľad od zeme a odhalí šokujúco modré oči, kútiky zvrásnené pobavením.

„Na tonikum.“

María sa zamračí.

„Je tonikum to isté ako čary?“

„Len pre blázna. Si blázon, dievčatko?“

María pokrúti hlavou, ale nemôže si pomôcť.

„Takže vy *nie ste* bosorka?“

Vdova sa narovná a María na chvíľu pocíti ľarchu jej pozornosti tvrdej ako kameň, potom sa však zahľadí na mesto za ňou.

„Toľko poverčivosti na mieste, ktoré verí, že pečená sliepka naozaj vyskočila zo servírovacej misy a začala kotkodákať.“

Naráža na príbeh, ktorý preslávil Santo Domingo.

„To bol zázrak,“ vyhlási María.

Vdova akoby sa zamyslela.

„A čím sa zázrak líši od kúzla? Kto povedal, že tá svätá nebola bosorka?“ Hovorí to veselo, akoby tie slová nič nevážili. A María si uvedomí, že sa pri tej rúhačskej myšlienke usmieva. Ako by sa Rafa pri tom zamračil a matka prežehnala!

„Takže *ste* bosorka?“ spýta sa živo.

Vdova sa rozosmeje. Nie je to smiech bosorky, aký si María vždy predstavovala, niečo ako štiepenie dreva alebo krákanie vrán. Nie, smiech je tichý a opojný, hustý ako spánok.

„Nie,“ odpovie, v hlase jej stále znie humor. „A toto nie sú čary, ale medicína.“ Zdvihne drobnú červenú burinu, drží ju, akoby to bola ruža. „Príroda nám dáva, čo potrebujeme.“ María má po prvý raz pocit, že si to všimla, ten najjemnejší náznak iného miesta, závan iného prízvuku, ktorý však nevie zaradiť. „Čaje a toniká dokážu veľa,“ pokračuje vdova. „Zbaviť niekoho horúčky, zmierniť kašeľ. Pomôcť žene prísť k dieťaťu alebo sa ho zbaviť. Uspať muža...“

Maríi padne pohľad na zem medzi nimi. Zbadá ďalšiu karmínovú stonku a už sa skláňa a napaľuje ruku, že ju vytrhne, keď ju vdova zastaví.

Hoci ich delilo niekoľko krokov.

Hoci ju María nevidela sa pohnúť.

Teraz je vedľa nej, o hlavu vyššia, a zvierajú jej zápästie.

„Opatrne. V prírode je krása varovaním. Tie pekné sú často jedovaté.“

María však už na rastlinku nemyslí. Jej svet sa zúžil na vdovu.

Slnko už zapadlo, stratilo sa za oblakmi. Takto zblízka vdova vonia po kandizovaných figách a zimnom korení. Sivé šaty už nie sú také fádne, ale precízne ušité a lemované trblietavou striebornou niťou. Zblízka má modré oči, ktoré jej horúčkovo žiaria, a na lícach jemné náznaky tieňov. María sa zamyslí, či sa nemýlila a vdova nie je skutočne chorá.

Ústa sa jej myknú, jeden kútik sa zvlí do ľútostivého úsmevu. Pootvorí ružové pery a svet je zrazu malý a tesný ako zadržaný dych. María cíti, ako padá dopredu, hoci sa nepohla ani o centimeter.

Úder hromu príde ako zlomený konár nad ich hlavami a vdova odtiahne ruku.

„Bež domov,“ povie, keď sa pomedzi stromy prederú prvé kvapky. A María prvý raz vo svojom krátkom tvrdohlavom živote poslúchne. Otočí sa, vybehne z hájika, akoby mohla predbehnúť dážď. To však nemôže, a keď doma odkladá prázdny kôš, je celá premočená.

Matka mrmle niečo o mokrých šatách a prechladnutí, zatiaľ čo ju vyzlieka a usádza k ohňu, obáva sa, že ochorie.

María neochorie, ale señor Baltierra v tú noc zomrie v spánku.

Na úsvite je vdova preč.

Kým ju María znovu uvidí, uplynie desať rokov.

II

1529

Je neskorý október, María sedí na streche stajne a hompáľa bosými nohami. Vie, že Rafa ju už takmer hodinu hľadá. Jeho chyba, pomyslí si, lebo sa pozerá vždy len nadol a nie hore.

Hmká si a obkrúca ohnivý prameň vlasov okolo prsta.

Ani sa nenazdala a má takmer osemnásť.

María vie, že sa to nestalo cez noc, že si neľahla ako dievča a nezobudila sa ako žena, hoci niekedy to tak cíti. Ročné obdobie pozvoľna pracovali na zmene, postupne ju rozťahli na niekoho cudzieho. Je príliš plochá, žiadne boky ani prsia, črty priostre – dlhá sánka, úzka tvár, vysoké čelo, svetlé obočie. Felipe hovorí, že vyzerá ako cesto na chlieb, ktoré niekto veľmi natiahol a nevykyslo.

Ale jej *vlas*y.

Napokon boli matkine snahy márne. Vlasy sa nedajú skrotiť, stmaviť blatom ani časom. Namiesto toho akoby sa vzdorovito zosvetľovali, rok po roku, a teraz vyzerajú ako napustené roztaveným svetlom, tekutou meďou, čo sa jej vo voľných kučérach leje po chrbte. Na slnku žiaria. V noci horia ako lampáš.

A hoci je privysoká a prichudá, pridivoká, aby ju pokladali za spanilú, zvláštne vlasy z nej urobili niečo ešte lepšie. *Neobyčajnú*. Možno nemá nič z krásy Kastíľčanok, ale *nepopierateľne* na nej niečo je. Primárny pôvab, ktorý mužov núti otáčať hlavy a kone jej smerom.

Tú novú moc si všimla, keď sa menili obdobia a muži z dediny – niektorí ešte len chlapci, iní dosť starí, že by jej mohli byť otcami – sa začali po nej pozeráť.

Všimla si to a vedela, že s tým musí nejako naložiť.

Dakto zapíska, krátko, ostro. Pozrie dolu na Felipeho, ktorý zakláňa hlavu, líca ešte stále zaprášené po práci vo vyhni.

„Rafa ťa hľadá!“ zavolá a zacloní si oči rukou akoby proti jej škaredému pohľadu.

María si ľahne na chrbát na slnkom vyhriate šindle a zadíva sa na oblak plávajúci na oblohe.

„Viem.“

Felipe si zúfalo vzdychne.

„María, *prosím*,“ povie nástoľčivo, ona si tiež vzdychne a posadí sa.

„Dobre, dobre,“ zašomre a zoskočí zo strechy. Je tak vysoko, že brat sa nervózne nadýchne, ale ona dopadne ako mačka, ledva sa zaboriac do sena.

Felipe jej položí ruku na chrbát a odvedie ju ako väzňa do domu. Matka sedí pri ohni, šitie v lone, a Rafa už takmer vychoďil cestičku do dlážky.

Maríi však zrak zabľúdi rovno k cudzincovi sediacemu za stolom.

Muž je dosť pekný, má široké plecia a tmavé vlasy, krátku bradu a svetlohnedé oči, ktorých farba neladí so zvyškom tváre. A hoci je priemerného vzrastu, v ich úzkom dome vyzerá prívelký, pod trámovým stropom privysoký, na vydratom koberci príliš jemný.

„María,“ prehovorí Rafa vyčítavo, jej meno tak vyslovuje takmer vždy, „toto je Andrés de Guzmán, vikomt de Olivares, vážený rytier Rádu svätého Jakuba.“

Maríi napadne, ako dlho Rafovi trvalo naučiť sa to naspamäť, no sústredí sa na vikomta. Na plášť podšitý čiernou kožušinou. Na vestu z jemného brokátu, zapnutú sponami s drahými kameňmi. Na medailu rádu, čo mu na zlatej reťazi visí na krku. Všetko sa blýska ako drahokam medzi okruhliakmi na dne rieky.

„Prepáčte, že som vás nechala čakať,“ povie zadychčane, akoby bežala z mesta, nie pomaly prešla po cestičke k domu.

Andrés de Guzmán sa postaví, rozšafne pohodí rukou a uklo-ní sa.

„Encantado, mi señora.“

„Rada vás spoznávam, mi vizconde,“ povie, kým robí hlboký puckerlík. O sekundu jej vikomt rukou v rukavici zovrie lakeť a potiahne ju na nohy.

„No tak, no tak, žena sa nemusí svojmu nastávajúcemu tak hlboko klaňať.“

Vzduch v miestnosti ustrnie.

No María nie.

Hodí sa k nej veľa slov – tvrdohlavá, prefíkaná, sebecká –, ale nie hlúpa. Vie, že sa narodila do tohto tela. Vie, že sa k nemu viažu isté pravidlá. Otázka nezní, či sa vydá, ale *za koho*.

A tak minulý rok, keď sa za ňou začali otáčať hlavy a Rafu začala sužovať otázka jej vydaja ako nejaká rana, poobzerala sa po možnostiach v Santo Domingu a zistila, že žiadne nie sú. Zamyslela sa nad svojím životom a uvedomila si, že je malý. Videla cestu pred sebou, neboli na nej žiadne zákruty, tiahla sa, rovná a úzka, až do konca. Videla to na matkiných rukách stuhnutých vekom, keď bojovali s jemnými stehmi, ktoré kedysi zvládali s ľahkosťou. Uvedomila si, že je len otázkou času, kedy preberie únavnú mravenčiu prácu. Videla to na Elane, Rafovej manželke, ktorú dieťa zaoblilo, vysávalo z nej mladosť a bralo jej krásu. Na Lessandre, Felipeho neveste, ktorú mu sľúbili tak dávno, že jej ani nenapadlo obzerať sa inde. Obe ženy sa ocitli v manželských posteliach bez toho, aby sa čo len poobzerali, či neexistujú aj iné chodníčky.

María však celý život vedela, že nie je zrodená pre obyčajné chodníčky, pre skromné domy a jednoduchých mužov. Ak už musí kráčať po ženskej ceste, nech ju tá jej aspoň privedie na nové miesta.

Teraz sa pozerá na vikomta usadeného za stolom, akoby sa nikdy predtým nestretli.

Akoby ho pred mesiacom nevidela ísť na koni na čele sprievodu.

Akoby ju nevidel stáť na okraji davu a nenasledoval ju krížom cez námestie až do šera kostola.

Akoby ho tam nevlákala, predstierajúc nevinnosť. Keď ju dostihol, vysypal jej k nohám chválu a úporne sa snažil zistiť, čo mu môže dať. Čo si on môže vziať.

Akoby si okolo prsta neomotal pramienok jej medených vlasov.

Akoby nevidela hlad v jeho očiach a nevedela, že ho môže využiť.

Vtedy to už bol rok, čo si brúsila pohľad na pútnikoch prechádzajúcich okolo, balansovala na ostrí medzi príliš odvážnou a príliš plachou. Naučila sa, kedy sa pozrieť do očí, kedy sklopiť zrak. Kedy dovoliť úsmevu zatancovať jej na perách a kedy skloniť hlavu.

Kedy byť lovkyňa a kedy hrať korisť.

V ten deň to v kostolnom šere rozohrala dokonalo. Bola dosť odvážna, aby upútala jeho pohľad, dostatočne cudná, aby zastavila jeho ruku. Andres de Guzmán sa stiahol, pochopil, že ak sa chce Maríe dotknúť aj inde ako len vlasov, najprv sa musí stať jej manželom.

Tak odišiel.

A teraz je tu znova. Ticho sa už asi príliš naťahuje, pretože Rafa si odkašle.

„Vikomt prišiel požiadať o tvoju ruku,“ vysvetlí, akoby bola príliš hlúpa a nepochopila slovo *nastávajúci*.

Očakávajú divadielko, tak im ho dopraje.

„Chce ma za manželku?“ spýta sa a tvár skrívá prekvapením, nadvihne obočie, takú pascu akože neočakávala. Dokonca sa pozrie na matku, prosiac o pomoc, vidí však iba úľavu a rezignáciu. Akoby z nej opadlo bremeno, hoci, popravde, nikdy nespočívalo na nej. Po otcovej smrti je hlavou rodiny Rafa, úloha vydať Maríu pripadla jemu. Veď jej to aj hovoril. Často.

„Dnes je šťastný deň,“ ozve sa matka.

„Naozaj je,“ prikývne Rafa a tvári sa rovnako samofúbo ako Andrés. Jeden aj druhý je presvedčený, že to *on* stojí za dnešným stretnutím. Akoby tú hru nezačala ona a nenachystala kolky tak, že im ich stačilo zhodiť.

„A čo ak odmietnem?“ spýta sa, len aby si vychutnala prekvapenie na Andresovej tvári, šok na Felipeho, hrôzu na Rafovej. Nechá otázku visieť vo vzduchu, no potom sa rozosmeje. Brat sa uvoľní, líca mu zaplaví úľava a rozpaky.

„Ospravedlňujem sa, señor,“ povie vikomtovi a odkašle si. „María ma zvláštny zmysel pre humor.“

Vikomt sa nezasmeje, ale ani nevyzerá byť urazený. Odpovie Rafovi, no sústreďí sa na ňu.

„María bola doteraz iba dcérou a sestrou. Čoskoro sa naučí byť manželkou.“

Slovíčko *naučí* jemne zdôrazní, ako jemný dotyk bičíkom po slabínach koňa.

Lenže Maríu len tak niečo nevysťasí.

„Takže, María?“ osloví ju Rafa, pohľadom ju nabáda, aby ponuku prijala.

Tentoraz urobí, čo jej káže.

Prikývne, natiahne k nemu ruku a Andrés de Guzmán sa povýšenecky usmeje, akoby on rozohral túto hru a vyhral. Keď skloní hlavu a pobožká jej ruku na mieste, kde bude mať svadobnú obrúčku, María si v duchu predstaví cestu, ako sa jej v zákrutách vinie popod nohy, a tiež sa usmeje.

O štrnásť dní sa vikomt vráti a privedie so sebou celú karavánu.

Voz za vozom zaplňa cestu za jeho koňom. Každý jeden vedie dobre oblečený sluha a každý jeden preteká darmi – jemné tapisérie a demižóny vína, kandizované ovocie a údené mäsa. V jednom voze hrkocú misy a poháre, dosť pre každého obyvateľa mesta, v inom sa vezú spiecky, v klietkach sú také natlačené, až im z nich vytŕča perie a vietor ho rozfukuje ako odkvitnuté púpavy. Pocta zázraku, ktorý preslávil Santo Domingo – aj keď žiadna z týchto spiekok hádam nevyskočí z podnosu.

O niekoľko hodín je námestie zmenené na nepoznanie.

Plné stolov povytáňovaných z domov, každá pec v meste je zapriahnutá do prípravy svadobnej hostiny.

V predchádzajúci večer jej matka prečesala vlasy asi stokrát, až kým nehořeli jasno ako oheň v kozube. A rozprávala jej, čo znamená byť manželkou.

Nežná. Milujúca. Poslušná.

Pri tých slovách Maríia stuhla. A matka, akoby to vycítila, sa naklonila bližšie.

„Naučíš sa, že je lepšie sa ohnúť ako zlomiť.“

Maríia sa zahľadela do ohňa.

„A prečo by som sa mala ohýbať ja?“

Matka sykla cez stisnuté zuby.

„Poznám ťa, dcéra. Viem, že si vždy chcela viac. Vybrala si si veľkolepý život, ale nebude jednoduchý. Muži ako vikomt si berú všetko, čo chcú.“

Veď ja tiež, pomyslela si Maríia, zatiaľ čo jej hrebeň sýčal vo vlasoch ako voda na horúcich uhlíkoch.

Sobáš sa koná na schodoch katedrály, Andrés je odetý vo svojej nádhere a Maríia v novučičkých šatách lemovaných zlatom. Sú to tie najkrajšie šaty, aké kedy mala oblečené, a počas omše po obraďe, kým si kňaz rozpráva svoje, prechádza prstami po stehoch, počíta vzor, akoby to boli mince, a hovorí si, že toto je to, čo si zaslúži.

Toto je to, čoho je hodna.

Napokon všetci vyjdú na námestie, víno tečie prúdom a hudba sa mieša so smiechom a s prípitkami. Na vikomtovo zdravie, na jej a na ich šťastie.

Novomanžel ju drží za ruku a zakaždým, keď hovorí o nej alebo s ňou, nepoužíva jej meno, ale nazýva ju mi esposa – *moja manželka*. Tie slová ju odierajú ako drsné drevo. No iba sa usmieva a pripomína si, že sú kľúčom, ktorý jej otvára dvere k lepšiemu životu.

Jeho rodičia na svadbu neprišli, hoci ju uisťuje, že posielajú želania všetkého najlepšieho a že s nimi ešte stráví veľa času. Rafa je samolúbo spokojný, Felipe opitý a ich matka ľútostivá. Maríi

napadne, či jej budú chýbať, keď odíde. Snaží sa predstaviť si to, čaká, že bude niečo cítiť, šťastný smútok, žiaľ z rozlúčky, ale necíti nič.

A potom príde čas.

Nezdržia sa na hostine. Andrés je nedočkavý a chce odísť na svoj statok. Mariína matka plače, ruky má krčovito zopäté a potvára jej tečú slzy a bratia ju objímu, najprv Felipe voňajúci po dreve a sadziach, potom Rafa, ktorý ju pobožká na obe líca a pripomenie jej: *Buď dobrá manželka.*

Nežná. Milujúca. Poslušná.

Felipeho žena Lessandra sa usmeje a utrie si líca, ale Elana jej s hladom v očiach zovrie ruku.

„Nezabudni na nás, sestra.“

María cíti, ako sa jej chamtivé prsty klížu k zlatému lemu na rukáve svadobných šiat. Vie, že sa z nej snaží vymámiť sľub.

„Samozrejme, sestra,“ povie s úsmevom. „Budem vás nosiť vo svojom srdci.“

Potom sa odtiahne, prijme ruku svojho manžela a nechá sa odvieŕť preč, nevediac, samozrejme, že...

Rodinu už nikdy neuvidí.